

Териториално статистическо бюро - Югозапад
Отдел „Статистически изследвания - Софийска област“

ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ И ПРЕСТЪПЛЕНИЯ НА МАЛОЛЕТНИТЕ И НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ ЛИЦА В СОФИЙСКА ОБЛАСТ ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

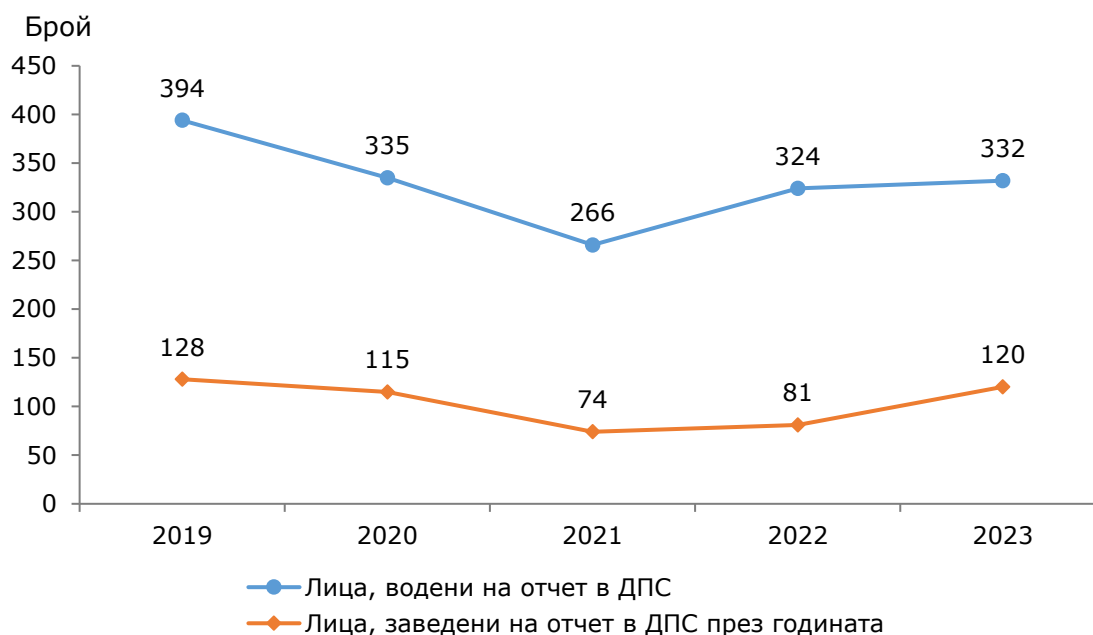
Малолетни и непълнолетни лица, водени, заведени и снети от отчет в детските педагогически стаи (ДПС) за извършени от тях противообществени прояви и престъпления

През 2023 г. на отчет¹ в детските педагогически стаи в Софийска област са водени 332 малолетни и непълнолетни лица за извършени от тях противообществени прояви и престъпления. В сравнение с 2022 г. броят им се увеличава с 8, или с 2.5%.

Основните характеристики на водените на отчет в ДПС са следните:

- непълнолетни (на възраст от 14 до 17 години) – 71.7%;
- малолетни (8 - 13 години) – 28.3%;
- момчета - 257 (77.4%);
- момичета - 75 (22.6%);
- учащи - 212 (63.9%);
- в криминогенна среда живеят 113 малолетни и непълнолетни (34.0%).

Фиг. 1. Малолетни и непълнолетни лица, водени и заведени на отчет в ДПС в Софийска област през периода 2019 - 2023 година

¹Съгласно чл. 26, ал. 1 от Правилника за детските педагогически стаи малолетните и непълнолетните лица се водят на отчет за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния.

ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ НА МАЛОЛЕТНИ И НЕПЪЛНОЛЕТНИ ЛИЦА В СОФИЙСКА ОБЛАСТ ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

Броят на **заведените на отчет² в ДПС през 2023 г.** е 120, или 36.1% от всички, водени на отчет, като 62.5% от тях са непълнолетни.

През 2023 г. **снети от отчет в ДПС** са 107 малолетни и непълнолетни, или 32.2% от водените на отчет през годината:

- поради поправка на поведението - 53 (49.6%);
- поради навършване на 18-годишна възраст - 47 (43.9%);
- на други основания - 7 (6.5%).

Противообществени прояви

За извършени противообществени прояви през 2023 г. през ДПС са преминали 252 деца. От тях момчетата са 147, или 58.3%, а момичетата - 105 (41.7%).

Разпределението на преминалите през ДПС по някои видове противообществени прояви е следното:

- бягство от дома (от вкъщи), от специализирана институция или от социална услуга от резидентен тип – 40 (15.9%);
- тормоз - 40 (15.9%);
- прояви на насилие и агресия – 32 (12.7%);
- непристойно и/или хулиганско поведение на обществено място – 30 (11.9%);
- повреждане на обществена и/или частна собственост - 23 (9.1%);
- употреба на психоактивни вещества - 13 (5.2%);
- скитничество - 13 (5.2%).

Извършени престъпления

През 2023 г. **малолетните и непълнолетните, преминали през ДПС за извършени престъпления**, са 156.

Кражбите на имущество са най-разпространените престъпления, извършвани от малолетните и непълнолетните лица. Извършители на кражби са 72, или 46.2% от всички, преминали през ДПС за извършени престъпления. Най-висок е дялът на извършителите на кражби от магазини или други търговски обекти – 36.1% (26 лица), следват джебчийски кражби - 13.9% (10 лица) и кражби от домове - 12.5% (9 лица).

През 2023 г. в ДПС са регистрирани 29 пострадали от престъпления на възраст 8 - 17 години, от които 14 (48.3%) са момчета и 15 (51.7%) - момичета. Малолетните пострадали лица са 34.5%, а непълнолетните – 65.5%.

² Включват се всички малолетни и непълнолетни лица, които са били новозаведени на отчет в ДПС през календарната година.

ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ НА МАЛОЛЕТНИ И НЕПЪЛНОЛЕТНИ ЛИЦА В СОФИЙСКА ОБЛАСТ ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

Сред жертвите на престъпления най-много са малолетните и непълнолетните, пострадали от нанесени телесни повреди – 12 лица (41.4%). Следват пострадалите от кражби на имущество – 5 лица (17.2%).

Дейност на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните

През 2023 г. местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните **са образували** 216 възпитателни дела, от които 113 (52.3%) са по предложения на органите на прокуратурата. Броят на **решените дела** през годината е 194, като от тях в срок до един месец са решени 118, или 60.8%. **Прекратени** са 10, или 4.6% от образуваните възпитателни дела. В края на 2023 г. са останали несвършени 16 дела.

През отчетната година местните комисии са наложили 271 **възпитателни мерки** в съответствие с чл. 13, ал. 1 от Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните на 213 лица на възраст от 8 до 17 години за извършените от тях 223 общественоопасни деяния³.

Най-често налаганите възпитателни мерки са:

- предупреждение - 168 мерки (62.0%);
- поставяне под възпитателен надзор на обществен възпитател – 31 възпитателни мерки (11.4%);
- поставяне под възпитателен надзор на родителите или на лицата, които ги заместват, за полагане на засилени грижи - 25 мерки (9.2%);
- задължаване да участва в консултации, обучения и програми - 13 мерки (4.8%);
- задължаване да се извини на пострадалия – 12 мерки (4.4%);
- задължаване на непълнолетния да извърши определена работа в полза на обществото - 9 мерки (3.3%).

Основните характеристики на лицата на възраст 8 - 17 години с наложени възпитателни мерки през 2023 г. са следните:

- малолетни са 69 (32.4%), а непълнолетни - 144 (67.6%);
- момчетата са 140 (65.7%), а момичетата - 73 (34.3%).

В структурата на общественоопасните деяния, за които са наложени възпитателни мерки през годината, най-голям е относителният дял на извършените престъпления - 114 (51.1%), следвани от противообществените прояви - 77 (34.5%), и административните нарушения - 32 (14.4%).

³ Общественоопасните деяния включват извършените от лицата противообществени прояви, престъпления и административни нарушения.

Методологични бележки

Статистическото изследване на противообществените прояви и престъпления на малолетните и непълнолетните осигурява информация на базата на годишни данни за лицата, водени, заведени, снети и преминали през детските педагогически стаи, лицата с наложени възпитателни мерки за извършени общоопасни деяния, както и за пострадалите малолетни и непълнолетни от престъпления. Източник на информацията са местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Обект на наблюдението е дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Единици на наблюдение са малолетните и непълнолетните, извършители на противообществени прояви и престъпления.

Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е компетентен орган, който разглежда възпитателни дела, привежда в изпълнение наложените мерки съгласно Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (ЗБППМН) и осъществява контрол по изпълнението им.

Малолетни лица са лицата на възраст от 8 до 13 навършени години.

Непълнолетни лица са лицата на възраст от 14 до 17 навършени години.

Противообществената проява е деяние, което е общественоопасно и противоправно или противоречи на морала и добрите нрави.

Детските педагогически стаи са специализирани заведения, които участват в превенцията на престъпността и противообществените прояви, извършени от малолетните и непълнолетните.

В броя на водените на отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни, които са извършили престъпления и/или противообществени прояви; осъдени са за престъпления от общ характер; освободени от поправителните домове (ПД); освободени от ВУИ; освободени от социално-педагогическите интернати (СПИ). Малолетните и непълнолетните лица се водят на отчет в ДПС за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния. В броя на водените на отчет в ДПС **не се включва** броят на малолетните и непълнолетните, които са **преминали през ДПС**.

В броя на заведените на отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни лица, които са новозаведени през отчетната година.

В броя на снетите от отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни лица, които през отчетната година са отпаднали от отчет, като е посочена причината за снемане от отчет.

В броя на преминалите през ДПС се включват малолетни и непълнолетни лица, които са извършили незначителни деяния, за които еднократната намеса на полицейски органи е била достатъчна и няма основания за тяхното завеждане на отчет в ДПС.

Възпитателна мярка е алтернативна на наказанието мярка за възпитателно въздействие спрямо малолетен или непълнолетен, извършил противообществена

проява, и непълнолетен, освободен от наказателна отговорност по чл. 61 от Наказателния кодекс, и се налага с цел преодоляване на отклоненията в поведението, предотвратяване на бъдещи нарушения и интеграция в обществото.

В броя на малолетните и непълнолетните лица с наложени възпитателни мерки се включват всички малолетни и непълнолетни, извършители на противообществени прояви, престъпления или административни нарушения, спрямо които са наложени възпитателни мерки съгласно ЗБППМН. С оглед на деянието може да се наложи **повече от една** възпитателна мярка с изключение на възпитателните мерки „настаняване в СПИ“ и „настаняване във ВУИ“.

В броя на малолетните и непълнолетните лица, пострадали от престъпления, се включват лицата, пострадали от различни видове престъпления по местоизвършване на деянието, а не по местоживеене на лицата.

Допълнителна информация относно методологията и данните от наблюдението за дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е публикувана на сайта на НСИ (<http://www.nsi.bg>), раздел „Правосъдие и престъпност“, както и в Информационна система ИНФОСТАТ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=63).